

10tisoč vojakov. Zato vlada pošlje tja v kratkem mnogo vojakov. Kakor pa Kubance podpirajo severni Američani, tako Filipince Japonci.

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Stekovec.)

(Dalje.)

II.

Komaj je bil Arpad s svojimi ropazelnimi četami prihrul na sedanjo Ogersko, so se bližnji narodi kmalu prepričali, da so dobili divjega in zelo nevarnega soseda. Ogri se namreč nikakor niso zadovoljili s tem, kar jim je živinoreja dajala, ampak kakor nekdanj Obri, tako so zdaj oni leto za leto v velikih četah na hitrih svojih konjičih drli v sosedne dežele, po katerih so neusmiljeno ropali, požigali cerkve in hiše, morili može, otroke in stare ženice, mlade pa odpeljavali seboj, da bi služile njih pohotnosti. V nekaterih letih so obširno Panonijo, h kateri je spadal tudi del slov. Štajarja, tako opustili, da l. 900. ni bilo v celi deželi nobene cerkve.¹⁾

Pa tudi drugi, še tako oddaljeni kraji niso bili varni pred njihovimi napadi; — ne le Nemško, nego celo Italijo in Francosko so obiskali in zapustili znamenja svoje nezasišane grozovitosti.

Nemški kralj Ljudevik, imenovan dete, se je hotel upreti njihovi sili ter je nabral na Bavarskem veliko vojsko, kateri se je pridružilo tudi mnogo Slovencev. A v grozni bitvi pri Požunu (9. avg. 907) so Ogri popolnoma zmagali svoje nastprotnike, katerih večji del je žalostno končal na krvavem bojišču in le malo jih je ušlo iz strašnega klanja. Po tej nesrečni bitvi so Ogri posedli vso današnjo Avstrijo in velik kos Štajarske, Moravska pa jim je morala davek plačevati in ni več imela svojih knezov.

Kakor prva leta, tako so Ogri še dolgo hodili v sosedne dežele ropat in pustošiti, dokler jim ni nemški kralj Henrik I. ujel imenitnega vojvoda (924) ter si zanj izprosil premirje na devet let. Ta čas je Henrik dobro porabil. Izuril si je konjike ter vse preskrbel, cesar mu je bilo treba, da je mogel po preteklem premirju strahovite Ogre v slavni bitvi pri Merzeburgu (28. avg. 933) do dobrega užugati. Zdaj se niso upali na Nemško, dokler je živel Henrik. Ko so pa po njegovi smrti zopet tje prihruli, jih je cesar Oton I. s češko pomočjo še slavnije zmagal na Leškem polju pri Avgsburgu (10. avg. 955).

Po tej usodepolni bitvi so Ogri po malem sprevideli, da bodo ravno tako poginili, kakor nekdanj Huni in Obri, če ne bodo opustili razbojnega svojega življenja. Gjula, vojvoda na Erdeljskem, kjer je razen paganskih Ogrov bivalo mnogo krščanskih Vlahov, se je prvi dal krstiti. Njegova hči Sarolta se je omožila z Geso ali Gejzo ter ga pregovorila, da je tudi on postal kristjan. Na njegovo povabilo so prišli z Nemškega in Češkega krščanski blagovestniki, l. 984. pa celó praški škof, sv. Adalbert (Vojteh), ki mu je v Ostrogonu krstil njegovega sina, sv. Štefana.²⁾

¹⁾ Bavarski škofje so pisali v prvi polovici l. 900, papežu Ivanu IX. med drugim tako-le: „... ipsi (Ungari) supervenerunt et alios captivos duxerunt, alios occiderunt, alios ferina carcerum fame et siti perdiderunt, innumeros vero exilio deputaverunt et nobiles viros ac honestas mulieres in servitium redegerunt, ecclesias Dei incenderunt et omnia aedificia deleverunt; ita ut in tota Pannonia nostra, maxima provincia, tantum una non appareat ecclesia, prout episcopi a vobis destinati, si fateri velint, enarrare possunt, quantos dies transierunt et totam terram desolatam viderunt.“ (Juvavia, II., 285).

²⁾ Meynert, Gesch. Oesterr., IV., 40-44 in J. Staré, Občana zgodovina, III., 701.

Vsled tega se je zlasti po blagem prizadevanju kralja Štefana kljubu nasprotovanju nekaterih mogočnih ogerskih plemenitnikov, katerim mirno življenje ni uga-jalo, krščanstvo vendar le vedno bolj utrjevalo ter je divje Ogre tako oblažilo, da so precej časa dali mir svojim sosedom.

Ko pa je sv. Štefan dne 15. avgusta l. 1038. brez otrok umrl, nastal je na Ogerskem splošen nered, ki je imel tudi za sosedne dežele slabe nasledke. Že čez tri leta so namreč Ogri postavnega kralja, Petra, sina Štefanove sestre Gizele, izgnali ter na mesto njega palatina Samuela Abo iz rodu Kumanov posadili na ogerski prestol. Ker sta se pa za Petra potegovala njegov svak, mejni grof Adalbert Avstrijski in nemški cesar Henrik III., planil je Samuel l. 1042. z dvema armadama na Avstrijsko. Tudi na Štajarsko je poslal precejšnjo trumo, ki se je, upustošivši rodovitno okolico, lotila tudi Ptuja. Toda še o pravem času je pridiral mejni grof Gotfrid, ki je sovražnike pred mestnim ozidjem v Budini premagal ter nje proti vzhodu odpodil.¹⁾

Enako se je Ogom godilo tudi na Avstrijskem, in Peter se je l. 1044. po žalostnem koncu Samuela zopet povrnil na ogerski prestol. Pa že l. 1046. so ga ogerski velikaši s pomočjo še precej močne paganske stranke vrgli v ječo, v kateri je kmalu umrl. (Dalje prih.)

Smešnica. Jovan Veselovič vpraša nekdanj svoje tovariše: »Kdo je bil prvi lekarnar ali apotekar?« Nihče ne zna. Slednjič jim Veselovič pomaga, rekoč: »No, kozel, ker je on prvi rože pobiral in delal kroglice!«

Razne stvari.

Domače. (Mil. knezoško!) so v zadnjem skofjskem uradnem listu vernikom ostro prepovedali branje in razširjanje sledečih dveh pogubljivih knjizic: »Grešnikov prijatelj. Natisnila tiskarna Pajeviča v Novem Sadu«, in pa »Kristus in socialna demokracija. Ponatis iz »Delaveca«. Spisal R. Kalver.«

(Najvišje potrjenje.) Presvetli cesar so potrdili izvolitev gosp. dr. Jos. Serneca za načelnika celjskemu okrajnemu zastopu in g. dr. Ivana Dečka za njegovega namestnika.

(Nova profesorska stolica) v mariborskem bogoslovju se je ustanovila in sicer za krščansko modroslovje in fundamentalno bogoslovje; toda stolica se namesti še le dne 1. oktobra 1897.

(V slavni Lurd) je začetkom minolega tedna romalo s posebnim vlakom okoli 500 avstrijskih romarjev. V soboto so došli v Lurd in ondi ostali štiri dni. Iz naše škofije se udeležijo ti-le p. n. gospodje: kanonik Karol Hribovšek, dekan Fr. Dovnik, župnika Fr. Zdolsek in Anton Lednik in kaplan Fr. Črnenšek.

(Volilci, pozor!) Od več strani se mi je nanzanilo, da mislijo nekateri naših volilcev meni dati glasove, namesto vlč. g. Lendovškeku, župniku in duh. svetovalcu v Makolah; pa jaz tukaj izjavljam, da nisem mislil nikdar kandidirati in bi tudi nikakor ne sprejel izvolitve. Opozarjam torej vse tiste volilce, ki ste bili namenjeni, meni dati glasove, da se na nobeden način ne date motiti, in date na dan volitve vsi vlč. g. Lendovškeku svoje glasove. Le pomislite, kake nasledke bi imelo za nas, če nismo jedini? Torej slovenski volilci, dne 21. septembra dajmo vsi jednoglasno svoje glasove kandidatoma: g. Robiču in g. Lendovškeku! Zmaga mora biti tako sijajna, kakor še poprej nikdar! — Franc Mlakar, posestnik v Hošnici.

¹⁾ Muchar, Gesch. Steierm., IV., 282.